

Premijerski sat – 18. jul 2017.

Klub poslanika Demokratske partije socijalista Crne Gore

Prof. dr Miodrag Vuković

POSLANIČKO PITANJE

Na osnovu člana 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore, u ime poslaničkog kluba DPS-a, predsjedniku Vlade, postavljam sljedeće pitanje:

Uvaženi gospodine Markoviću,

Prije nedelju dana boravili ste u Londonu na Samitu Zapadnog Balkana u okviru Berlinskog procesa, petog po redu. Molim vas da poslanike i građane upoznate sa rezultatima posljednjeg susreta sa premijerima Zapadnog Balkana, prije svega, koji su im dometi. Što su očekivanja Vlade Crne Gore od ovoga procesa, posebno imajući u vidu pitanja stabilnosti, ekonomije, povezivanja nauke i novih prilika za mlade ljude?

OBRAZLOŽENJE

Berlinski proces, kao diplomatska inicijativa država članica EU za intenzivniju i tješnju saradnju između članica kandidatkinja za EU, sa krajnjim ciljem proširivanja EU, počeo je konferencijom o Zapadnom Balkanu u Berlinu 2014. godine. Druga je održana u Beču, treća u Parizu, četvrta u Trstu i peta ove godine u Londonu. Ova inicijativa bila je pokrenuta u periodu najvećeg evroskepticizma, u trenutku kada je predsjednik Evropske komisije, gđin Žan-Klod Junker, najavio da se EU neće proširivati narednih pet godina. Razvoj ove inicijative išao je u više pravaca, a njena primarna funkcija je bila ekonomsko snaženje i saradnja među državama kandidatkinjama. Otkada je Berlinski proces krenuo, započeto je nekoliko projekata od interesa za region, što znači da ga ne treba zaustaviti, kako je planirano, nakon pet godina, već ga nastaviti i nakon 2018. godine. Jedan od najkonkretnijih rezultata ovoga procesa je uspostavljanje Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO) po ugledu na njemačko-francuski model. Njeno sjedište nalazi se u Tirani, a osnovna težnja joj je da postane primjer dobre prakse u regionalnoj saradnji na Zapadnom Balkanu i da doprinese miroljubivoj i demokratskoj saradnji u regionu. Njena djelatnost biće naročito aktivna u oblasti uspostavljanja saradnje s univerzitetima i istraživačima, kao i sa civilnim društvom, kako bi podržavala interkulturalne istraživačke projekte u regionu, doprinijela razvoju nauke i podstakla mlade ljude da razvoj omladinske politike podignu na najviši nivo. Države regiona „pate“ od ekonomske zaostalosti, razvoj nauke i tehnologije mora biti u srži njihovih politika. Crna Gora bi trebalo da nađe pravi put do sredstava koja su namijenjena za ove politike, a čini se da je put nauke najbrže može dovesti do cilja – ekonomske stabilnosti i mogućnosti da po rastu BDP-a dugo bude prva država u regionu. Valja istaći i da je Crna Gora, uz Makedoniju, najviše učinila u oblasti rješavanja bilateralnih sporova. Finalizacija graničnog spora sa Bosnom

i Hercegovinom i demarkacija između Crne Gore i Kosova predstavljaju dobar primjer političke volje za regionalnu saradnju.

ODGOVOR PREDsjedNIKA VLADE

Poštovani poslaniče Vukoviću,

Iz ovoga što ste rekli u obrazloženju, gotovo da se nema šta novo dodati i da je sve jasno. Ipak držaću se onoga što je poslovnička procedura.

Samit koji je održan 10. jula ove godine u Londonu, kao što ste rekli, bio je peti samit u okviru Berlinskog procesa, diplomatske inicijative koju je kroz konferenciju o Zapadnom Balkanu pokrenula kancelarka Angela Merkel 2014. godine.

Kao što znate, Berlinski proces već se pokazao kao jedna od najznačajnijih i najuspješnijih inicijativa koja države Zapadnog Balkana na poseban način priprema za članstvo u Evropskoj Uniji. Paralelno sa tim, uspostavlja se efikasnija saradnja između zemalja regiona. Nakon početne agende koja je obuhvatala teme povezivanja u oblastima energetike i saobraćaja, Proces sada obuhvata i regionalnu saradnju u gotovo svim značajnijim oblastima za razvoj Zapadnog Balkana.

Prethodni samit, održan u Trstu 12. jula 2017. godine, bio je usmjeren na sedam oblasti – od agende povezivanja u energetici i transportu, preko formiranja Transportne zajednice zemalja Zapadnog Balkana, regionalne ekonomske integracije, saradnje mladih, podsticanja nusučnih istraživanja, saradnje sa civilnim sektorom, do bilateralnih odnosa i zajedničkih izazova terorizma, organizovanog kriminala, migracija i korupcije.

Nakon ovogodišnjeg uspješnog samita Evropska unija-Zapadni Balkan u Sofiji pod bugarskim predsjedavanjem, koji je takođe obuhvatio teme komplementarne Berlinskom procesu, Londonski samit se nadovezao na ostvarene rezultate i nastavak ispunjavanja osnovnih ciljeva ove inicijative.

Ekonomske, bezbjednosne teme kao i dobrosusjedski odnosi i pitanja nasljeđa, bile su centralne teme Samita. Zahvalni smo britanskim domaćinima i premijerki Mej na širokoj viziji ovog Samita, i jasnoj projekciji koliko su sve ove teme povezane i neophodne za bolju budućnost Zapadnog Balkana. U regionu postoji potreba za odlučnijim bavljenjem svim otvorenim pitanjima, i smatramo zajedničkim uspjehom da su potpisane deklaracije o ratnim zločinima i nestalim licima.

Značaj toga nije ništa manji od postignutih dogovora u vezi sa ekonomskim ili bezbjednosnim temama, koje su obuhvatale unapređenje regionalne ekonomske saradnje, borbu protiv korupcije, razmjenu informacija oko terorizma, organizovanog kriminala i jačanja sajber kapaciteta. Štaviše, unapređenje saradnje i napredak zavise od suočavanja sa svakim

aspektom života koji može biti opterećenje stabilnosti Regiona i razvoju dobrosusjedskih odnosa.

Na Samitu je potpisana i Deklaracija o dobrosusjedskim odnosima gdje je konstatovana konstruktivna uloga naše zemlje u definisanju i unapređenju odnosa sa susjedima. Istovremeno, Crna Gora je jedina država koja se obavezala na konkretne aktivnosti u narednom periodu, a to je dovršavanje graničnih sporazuma sa susjednim zemljama. Kao što znate, granična pitanja Crne Gore već u ovom trenutku nijesu otvorena politička pitanja. Posebno nakon posljednjeg primjera ratifikacije Sporazuma o granici sa Kosovom, ona su u većoj mjeri administrativna i tehnička.

Dakle, potvrdili smo da ne čekamo da nam drugi rješavaju probleme, već znamo svoje prioritete i uvjereni smo u dobre odnose sa susjedima što podrazumijeva konstruktivno rješavanje svih bilateralnih pitanja. To u praksi pokazuje da su evropske vrijednosti sastavni dio našeg djelovanja. Zato ovdje želim da istaknem, u duhu tema o kojima se diskutovalo u Londonu, i veliki napredak za region nakon dogovora između Makedonije i Grčke o pitanju državnog imena, koji je omogućio da Makedonija na samitu NATO održanom odmah nakon Londonskog samita, dobije poziv za otpočinjanje pristupnih pregovora sa Alijansom.

Uvaženi poslaniče Vukoviću,

Crna Gora, kao jedna od najuspješnijih učesnica Berlinskog procesa već je imala zapažene koristi od ovog Procesu. A londonski Samit je u potpunosti ispunio naša očekivanja. Važan dio njegovog uspjeha je i vizija daljeg razvoja značajnih inicijativa, pogotovo kad su u pitanju mladi ljudi. Britanski domaćini objavili su povećanje finansiranja digitalnih vještina u Regionu, što će posebno biti važno za omladinu i njihove izvjesnije prilike da odgovore izazovima savremenih zahtjeva tržišta, mislim da se radi o nešto oko 12 miliona funti. Omladinska udruženja i organizacije civilnog društva imale su značajnu ulogu na Samitu u pogledu definisanja pristupa kako zadržati mlade ljude i povećati zaposlenost u Regionu.

Poštovani poslaniče,

Posebno ste u svom obrazloženju spomenuli Regionalnu kancelariju za saradnju mladih RAJKO (RYCO), koja je proistekla iz Berlinskog procesa, i o čijem značaju se diskutovalo na Samitu. Posebno smo ponosni na činjenicu da je Crna Gora prva država koja je ispunila sva tri uslova za formiranje Kancelarije, a odnose se na potpisani Sporazum o njenom uspostavljanju. Strategija proširenja za Zapadni Balkan iz februara 2018. govori o 6 glavnih inicijativa u cilju podrške Zapadnom Balkanu, a jedna od njih je i da se proširi obim Regionalne kancelarije za mlade.

S tim u vezi, Crna Gora je prva zemlja u Regionu koja je otvorila i lokalnu kancelariju RAJKO (RYCO) u julu 2017. godine, koja se nalazi u okviru Omladinskog centra u Podgorici, a pod okriljem Direktorata za mlade u okviru Ministarstva sporta. Otvaranje ove kancelarije

predstavlja dodatni podsticaj za mobilnost mladih, kako na nacionalnom, tako i na regionalnom nivou. To već obezbjeđuje njihovu bolju povezanost i saradnju, jer je u pitanju regionalni odgovor na zajedničke izazove i probleme omladine.

Kroz prvi konkurs Regionalne kancelarije za saradnju mladih opredijeljeno je 900.000 eura za jačanje mobilnosti i saradnju kroz zajedničke projekte. Ukupno je učestvovalo 12.000 organizacija širom Regiona, a među podržanim projektima su 3 iz naše zemlje. Pored toga, iz Crne Gore podržano je još 12 organizacija koje u regionalnim projektima imaju partnerski status. Projekti koji su podržani u Crnoj Gori uključice mlade osobe iz svih šest država osnivača Regionalne kancelarije, i svi ovi programi posvećeni su zajedničkim aktivnostima u pravcu afirmacije novih generacija i približavanja jednih drugima.

Želim da informišem ovaj Dom, i naše građane, da sam upravo na temu zadržavanja mladih ljudi u zemlji, na Samitu uputio poziv kancelarki Merkel i drugim liderima Zapadnog Balkana, da podrže projekat Instituta za održive tehnologije u Jugoistočnoj Evropi, koji Crna Gora promovise, i koji može imati transformacioni potencijal za Region, a samim tim i za mlade ljude i profesionalce u nauci i istraživanju.

Na kraju, treba biti vema zadovoljan činjenicom da je u Londonu objavljen i novi garancioni instrument od 150 miliona eura, koji se nadovezuje na rezultat samita u Sofiji na kojem je objavljeno 190 miliona eura za saobraćajnu povezanost. Želim da podsjetim da je na samitu u Sofiji tada podržan projekat Jadransko-jonskog autoputa, o čijem značaju za Crnu Goru ne treba posebno govoriti.

Polazeći od navedenih političkih odluka na najvišem nivou, Investicioni okvir za Zapadni Balkan (WBIF) Crnoj Gori je ove godine, u okviru Berlinskog procesa, dao saglasnost na bespovratnu finansijku podršku za dva veoma značajna infrastrukturna projekta – budvansku zaobilaznicu kao dio jadransko-jonske brze saobraćajnice u iznosu od 42,1 miliona eura i novu podršku rekonstrukciji pruge Bar – Vrbnica u iznosu od 13,7 miliona eura, uz predhodni grant od 20 miliona koji je već realizovan. Konačna potvrda finansiranja očekuje se do kraja godine od strane Evropske komisije. Zbog toga sam na samom početku rekao da je Crna Gora na čelu svih država koja u Berlinskom procesu koristi benefite koje on donosu u smislu razvoja infrastrukture.

Sa londonskog samita najavljeno je i značajno povećanje finansijske podrške koju će Ujedinjeno kraljevstvo izdvajati za Zapadni Balkan kroz razne bilateralne programe i u okviru tema Berlinskog procesa. Crna Gora ostvaruje uspješnu saradnju sa Ujedinjenim kraljevstvom i raduje nas njihova posvećenost stabilnosti i evropskoj perspektivi Regiona, koju su potvrdili zajedno sa liderima država članica Evropske unije.

Želim da potenciram značaj koji je ovaj Samit dao našoj zemlji, kroz priznanje svih napora i aktivnosti koje smo na zajedničkim pitanjima imali sa našim partnerima u Evropskoj uniji.

Da zaključim – Crna Gora je posebno motivisana da kao zemlja predvodnik u procesu pridruživanja, ojača dinamiku i ostvari planirane ciljeve u integracionoj agendi, o čemu svjedoči i Samit u Londonu.

Dakle, poslaniče Vukoviću, sledeći Samit je već sledeće godine u Varšavi i Poljska je započela pripreme za njegovu organizaciju i održavanje.

Klub poslanika Demokratskog fronta

Andrija Mandić

POSLANIČKO PITANJE

Zašto je Vaša Vlada onemogućila poglavara najstarije institucije u Crnoj Gori, Mitropolita crnogorsko-primorskog Amfilohija, da činodejstvuje u hrišćanskom Hramu koji je pod njegovom duhovnom jurisdikcijom?

Da li su nadležni organi preduzeli nešto protiv ostrašćenih pripadnika drugih konfesija koje su se okupili da fizički spriječe Pravoslavnog Mitropolita da služi Sv.Liturgiju na temeljima hrama Svetog Jovana Krstitelja u Svaču.

Odgovor tražim i u pisanoj formi.

ODGOVOR PREDSEDNIKA VLADE

Poslaniče Mandiću,

Na samom početku želim da istaknem snažnu posvećenost Vlade, da kroz institucije sistema i sve raspoložive mehanizme, postupa u skladu sa zakonom i opredjeljenjem Države da štitimo temeljne vrijednosti našeg građanskog društva, na koje smo posebno ponosni.

Kada govorimo o konkretnom slučaju, Uprava policije kao nadležni organ, postupila je u skladu sa zakonom kada nije dozvolila održavanje javnog okupljanja pod okriljem Mitropolije crnogorsko-primorske. Prijava koju je Crkvena opština Ulicnj podnijela sa ciljem održavanja javnog okupljanja na ostacima Hrama Svetog Jovana Krstitelja u Svaču, bila je neblagovremena i neuredna shodno odredbama Zakona o javnim okupljanjima i javnim priredbama.

Osim navedenog, riječ je o objektu koji ima tretman kulturnog dobra, a tematika i ciljevi navedenog javnog okupljanja, prema procjeni Ministarstva kulture i Uprave za zaštitu kulturnih dobara, nijesu bili adekvatni značaju kulturnog dobra Crkve Svetog Jovana Krstitelja u Svaču, kao ni arheološki utvrđenom režimu koji vlada na ovim objektima. Stoga, ovakav skup, čak i da je bio blagovremeno prijavljen, nije imao opravdanja sa aspekta Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Podsjećanja radi, Srednjevjekovni grad Svač je zbog izuzetnih kulturnih vrijednosti i osobnosti, zaštićen zakonom, i ima status nepokretnog kulturnog dobra. Dakle, kulturno dobro Države. Shodno tome, ovo kao i sva druga dobra, koja predstavljaju dio kulturne baštine od opšteg interesa, štite se u skladu sa zakonom i međunarodnim propisima – bez obzira na vrijeme, mjesto i način stvaranja, porijeklo, okolnost u čijem su vlasništvu, kao i bez obzira na njihov svjetovni ili vjerski karakter.

Zbog toga nije od značaja činjenica nečije duhovne jurisdikcije, koju potencirate u Vašem pitanju, budući da isključivu jurisdikciju nad konkretnim objektom, odnosno dobrom, ima Država Crna Gora, i da je ona usmjerena isključivo u pravcu zaštite navedenog hrama kao kulturnog dobra.

Dakle, glavni cilj zaštite kulturnih dobara je njihovo očuvanje i unapređivanje, kao i njihovo prenošenje budućim generacijama u autentičnom obliku. To podrazumijeva obezbjeđivanje neophodnih uslova za opstanak kulturnih dobara i očuvanje njihovog integriteta, kao i sprečavanje radnji i aktivnosti kojima se može promijeniti izgled, svojstvo, osobnost, značenje ili značaj kulturnog dobra.

Dakle, poštovani poslanice Mandiću,

Cijenim značajnim istaći i činjenicu da su na ovom kulturnom dobru u vremenski bliskom periodu izvođeni konzervatorski radovi, u cilju unapređenja njegovog stanja. Stoga svaka aktivnost koja bi bila sprovedena u tom vremenu, a bez prethodne konsultacije odnosno saglasnosti Uprave za zaštitu kulturnih dobara, predstavlja potencijalni rizik i opasnost kako za njegov integritet, tako i za bezbjednost posjetilaca, bez obzira ko je sprovodi i kakvu jurisdikciju sebi pridaje.

Želim da odgovorim i na drugi dio Vašeg pitanja – koji se, kako navodite, odnosi na ostrašćene pripadnike drugih konfesija, i njihovo ponašanje. I u odnosu na te okolnosti, Uprava policije je preduzimajući mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti, Osnovnom državnom tužilaštvu u Ulcinju dostavila dokaze u odnosu na sve aspekte i učesnike događaja.

Jos jednom želim istaći da Vlada ima jasan stav i namjeru da i u narednom periodu, posvećeno i odlučno djeluje na planu obezbjeđivanja zaštite i očuvanja svih kulturnih dobara koja se nalaze na našoj teritoriji. A s tim u vezi, i da spriječi svaku radnju kojom se može promijeniti izgled, svojstvo, osobnost, značenje ili značaj kulturnih dobara Crne Gore.

Analogno tome, da analizira i djeluje na svaku aktivnost koja može imati negativnu konotaciju ne samo na kulturno dobro, nego posredno i na temeljne vrijednosti našeg građanskog društva.

A svakako kad postoji bojazan da bi ugrožavanje ovih vrijednosti bilo skopčano sa neprimjerenom upotrebom kulturnog dobra, ili pak njegovim stavljanjem u kontekst odudaranja od demokratskih vrijednosti crnogorskog društva.

I razumio sam da ste postavili neko dodatno pitanje. Zašto i kad smo pregovarali sa Albancima u Crnoj Gori oko referenduma. Mi smo prije referenduma vodili razgovore sa cijelim demokratskim potencijalom kojeg Crna Gora ima. I taj potencijal je bio javan i on je okupio sve progresivne i patriotske snage u Crnoj Gori koje su rezultirale pobjedom na referendumu. I želim da Vam kažem da smo u tom periodu na ovu temu razgovarali sa mitropolitom Amfilohijem.

Klub poslanika Socijaldemokratske partije

Ranko Krivokapić

POSLANIČKO PITANJE

Poštovani predsjedniče Markoviću,

U skladu sa članom 187. Poslovnika Skupštine Crne Gore, postavljam Vam sljedeće pitanje:

Svjetska Banka je u svom izvještaju za Zapadni Balkan pod nazivom "Brži rast više radnih mjesta" konstatovala da se rast crnogorske ekonomije zasniva na neodrživom modelu: "Veliki fiskalni deficit i rastući javni dug ukazuju da put javnih finansija nije održiv".

Narod ove zemlje to najbolje osjeća, jer mu plate svake godine sve manje vrijede – za njih se sve manje može kupiti. Po podacima Monstata i ove godine, građani Crne Gore imaju smanjenje realne zarade. Preko 72000 ili oko 2/3 zaposlenih u privredi prima manje od 250 eura mjesečno i pored nominalnog rasta društvenog proizvoda koji osjeća uska grupa privilegovanih.

Narodski bi se reklo – živimo na dug. Građanima pripadaju nezaposlenost, iseljavanje, dugovi preko sve većih poreza i akciza, a "pozajmljenim imenima" – tajkunima, bogatstvo koje nije rezultat vladavine prava i poštenog rada.

Rezultati i ove 41. Vlade suštinski su – rast bez održivog razvoja.

SDP istrajno nudi jasne reformske političke i ekonomske predloge. Nedavni takav predlog je "Manifest za okupljanje progresivnih snaga". Podstičemo da se kroz okupljanje državnih institucija, nevladinog sektora, strukovnih udruženja... osmisli Ustavom Crne Gore predviđen Plan razvoja na duži rok, koji bi obavezivao više saziva vlada u period od 5 do 10 godina.

Poštovani predsjedniče 41. Vlade Crne Gore,

Da li je Vaša Vlada sposobna da se suoči sa ubrzanim pogoršanjem života građana i strukturalno neodrživim stanjem naše ekonomije ili da bude voljno ili nevoljno dio poharne ekonomije Crne Gore?

Odgovor zahtijevam u pisanoj formi.

Obrazloženje

Vlada Crne Gore je u decembru 2016. i julu 2017. godine, predložila dva dokumenta, Plan sanacije i Fiskalnu strategiju 2017-2020. godine, koji su trebali da posluže kao ključan osnov za konsolidaciju i ozdravljenje javnih finansija Crne Gore.

Imajući u vidu prijedlog rebalansa budžeta za 2018. godinu, jasno je da Vlada u svojoj ekonomskoj politici, posebno u dijelu kontrole javne potrošnje, ne poštuje ciljeve proklamovane Planom sanacije i Fiskalne Strategije 2017-2020. godine.

Podsjećam Vas da su ova dva dokumenta usvojena u Skupštini Crne Gore i dostavljena međunarodnim finansijskim institucijama kao temelj transparentnosti i saradnje Crne Gore i međunarodnih finansijskih institucija na planu konsolidacije javnih finansija Crne Gore.

Vlada Crne Gore je povećala PDV sa 19% na 21%, uvećala akcize na gorivo, akcize na duvanske proizvode i gazirana i alkoholna pića i kroz te nove namete na građane Crne Gore, ostvarila je u 2018. godini 50 miliona veće prihode nego što je bilo predviđeno Fiskalnom strategijom za 2018. godinu.

Nažalost, na rashodnoj strani Budžeta, samo troškovi fonda bruto zarada porasli su preko 24 miliona, a ukupan deficit je porastao skoro 30 miliona eura.

ODGOVOR PREDSJEDNIKA VLADE

Uvaženi poslaniče Krivokapiću,

dok sam Vas saslušao odjednom sam se nepitajući prebacio u vrijeme u koje ste Vi bili alfa i omega državne politike i onda sam se zapitao da li se prvi put vidimo ili Vas ja znam već više od 20 godina kada ste čak i meni sugerisali šta treba raditi ne samo u politici nego i u ekonomiji ali vjerujem da ćemo imati prilike u nastavku dijaloga da o tome govorimo jer kad ste govorili o ovim dramatičnim i propadajućim činjenicama, barem za ovu Vladu mogli pomenuti ekonomski rast od 4,3% u 2017. i 4,5% u I kvartalu 2018. godine. A ja ću se potruditi sa Vladom i timom kojim rukovodim da možda bude i 5% na kraju godine, uz sve ovo o čemu Vi pričate. Ali imaću priliku vjerovatno, jer je veoma interesantna tema i na ovu temu bih sa Vama razgovarao bez formalnog pristupa ali poštujuem Parlament i poštujuem Institut poslaničkog pitanja.

Dakle prelazim na pripremljeni odgovor,

Poštovani poslaniče Krivokapiću,

Zahvaljujem na prilici da o ovom veoma značajnom pitanju konačno razgovaramo u Skupštini Crne Gore, a ne posredstvom medija, ili jednostranih izjava, jer im je i trajanje veoma ograničeno.

Evidentiram i da ste hronološki pristupili komentarisanju relevantnih izvještaja međunarodnih finansijskih institucija. Stoga vjerujem da će današnja diskusija pomoći da ubrzano ostvarite ažurniji i kontinuiran uvid u aktuelna dešavanja u crnogorskoj ekonomiji.

U proljeće prošle godine Svjetska Banka je u svom redovnom polugodišnjem izvještaju pod nazivom "Brzi rast, više radnih mjesta" konstatovala da "veliki fiskalni deficit i rastući javni dug ukazuje da put javnih finansija nije održiv". Ova polu-rečenica, u čijem nastavku se kaže "da će biti potrebna ambicioznija fiskalna konsolidacija da bi se stvorio prostor za uredno servisiranje potreba za refinansiranjem u periodu 2019.-2021." – dakle to je cijela rečenica - najbolje oslikava kompleksnost trenutka u kojem je 41. Vlada Crne Gore započela svoj mandat, preuzimajući odgovornost za vođenje ekonomske politike.

A Međunarodni Monetarni Fond u Izvještaju za Crnu Goru koji je objavljen u septembru 2017. godine navodi da „izvršni direktori MMF-a pozdravljaju performanse ekonomskog rasta Crne Gore“, te da su „mjere fiskalne konsolidacije u Crnoj Gori dobro izbalansirane“. Takođe, po objavljivanju ovog izvještaja, iz MMF-a je apostrofirano da se „dobro upravlja“ crnogorskom ekonomijom. Znate dobro da na ovom nivou, globalnom, Svjetska banka i Međunarodni monetarni fond usaglašavaju svoj pristup i svoje ocijene.

No, poslaniče Krivokapiću, kako budete sustizali ono što se dešavalo u institucijama sistema od novembra 2016. naovamo, primijetićete da su od tada do danas objavljena još dva redovna izvještaja Svjetske Banke: dvanaesti u jesen 2017. pod nazivom „Povećanje zaposlenosti“, i trinaesti u proljeće 2018. godine pod nazivom „Ranjivost usporava rast“.

Najnovije ocjene Svjetske Banke o našoj ekonomiji iznijete u posljednjem ekonomskom izvještaju konstatuju da je realni rast crnogorske ekonomije u 2017. iznosio 4,3%, i da je upravo ta visoka stopa rasta kreirala više radnih mjesta. Trend porasta zaposlenosti nastavljen je i u prvom kvartalu 2018. godine. Ohrabruje da se taj rast ostvaruje u realnom sektoru – konkretno u prerađivačkoj industriji i građevinarstvu.

Dakle, Svjetka banka govori o pozitivnim ekonomskim izgledima za Crnu Goru, koji su u srednjem roku zasnovani na investicijama i većoj potrošnji upravo na nivou domaćinstava. Očekivano se navodi, očekivano i potpuno sa pravom, i neophodnost spovođenja daljih reformi, u cilju jačanja produktivnosti, i podsticanja novih investicija u realnom sektoru, kao neophodnih za rast ekonomije.

Ovdje ću Vas podsjetiti da je priliv direktnih stranih investicija u crnogorsku ekonomiju, koje su trebale da doprinesu dinamiziranju ekonomskog rasta i otvaranju novih radnih mjesta, u prethodnih nekoliko godina opstruirala upravo partija koju predstavljate.

Sve to događalo se pod geslom navodne zabrinutosti zbog takozvane „poharne ekonomije“, koju i danas spominjete, ali ovaj put u poslaničkom pitanju. Sjetimo se Kraljičine Plaže-Dubovica, i negativne i tipično političke kampanje za projekte Miločer, Mamula, Buljarica, koje ste zaustavili ili pokušali da zaustavite.

Sjetimo se i ad-hoc parlamentarne većine u prethodnom sazivu Parlamenta, kada ste izglasali zakone u oblasti socijalne zaštite koji su povećali državne rashode u 2016. godini za skoro 2% bruto domaćeg proizvoda, doprinoseći trajnim negativnim konsekvencama po tržište rada i održivost ekonomije, sa katastrofalnim posljedicama po budžet Države.

Dakle, bruto domaći proizvod u Crnoj Gori po glavi stanovnika u prošloj godini iznosio je 6.810 eura i najviši je u regionu Zapadnog Balkana. Životni standard crnogorskog građanina mjereno ovim parametrom danas je na nivou 46% prosjeka Evropske unije. Sve druge zemlje zapadnog Balkana su ispod 40%. To je važan napredak za 12 godina, ako znamo da je u 2006. godini kada smo obnovili nezavisnost države on bio oko 33% EU prosjeka. A realna zarada u Crnoj Gori u 2018. povećana je za 34% u odnosu na 2006. Godinu, bez obzira što smo nezadovoljni sa njom.

Kada se govori o realnom rastu zarada, moramo imati u vidu ukupan ekonomski trend, koji je pozitivan. Isto se odnosi i na rast penzija, sa čijim smo usklađivanjem nastavili, i čija je visina je udvostručena u posljednjih 12 godina.

Dakle, ovo su fakti, koji su javni i dostupni našim međunarodnim partnerima, a samim tim i neumoljivi argumenti za svaku raspravu ovog tipa.

Poštovani poslaniče,

Svjesni smo da je još puno izazova pred nama, kako bi se ostvarivale visoke stope ekonomskog rasta koje donose nova radna mjesta. Ali ne možemo graditi ozbiljan politički dijalog na ličnoj percepciji, i na osnovu populističkih navoda iz poslaničkih pitanja. Moramo polaziti isključivo od činjenica.

Vlada će nastaviti da vodi ekonomsku politiku zasnovanu na kombinaciji mjera jačanja fiskalne stabilnosti i unapređenja konkurentnosti, sa ciljem održivog privrednog razvoja, i ekonomskog rasta. Shodno Fiskalnoj strategiji, očuvaćemo ključni princip da tekuću potrošnju finansiramo iz izvornih prihoda, i da ostvarimo budžetski suficit u 2020. godini kako smo projektovali.

Dakle, poslaniče u ovih godinu i nešto više, tekuću potrošnju nismo finansirali iz zaduživanja, to možete da provjerite.

Dakle, prihode budžeta povećavaćemo daljom borbom protiv neformalne ekonomije na tržištu rada i tržištu roba i usluga, šireći održivu poresku bazu. Ozbiljan problem i veliki izazov za nas. Na rashodnoj strani, kroz reforme usmjerene na optimizaciju državne uprave i uopšte tržištu rada, doprinosićemo daljem rastu produktivnosti. Trebali ste pomenuti moretorijum u zapošljavanju u javnoj upravi koji je upravo ova Vlada proglasila.

Naš cilj je jasan: dosljedno sprovođenje mjera fiskalne konsolidacije i strukturnih reformi, kao preduslova za nastavak dinamičnog ekonomskog rasta. Efekti su dalje povećanje zaposlenosti, rast zarada i penzija, te bolji kvalitet života svakog pojedinca i svake porodice u Crnoj Gori.

Rast bruto domaćeg proizvoda ostvaren u 2017. godini nije došao sam od sebe, baš kao ni rast od 4,5% ostvaren u I kvartalu 2018. godine. Oni su rezultat unaprijeđenog poslovnog ambijenta, kreditnog rejtinga zemlje kojem su doprinijele ocjene i povjerenje Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke i globalna pozicija Crne Gore kao NATO članice. Ali posebno, i prije svega, jer ste to pitali – sposobnost i odgovornost ove Vlade, potvrđeno povjerenjem građana iz jednog u drugi izborni ciklus od oktobra 2016. godine do danas.

Jasno hoću da kažem, i ovdje u Skupštini, i da poručim građanima – crnogorski resursi nijesu i neće biti poharani, ali razvoj zemlje, dok sam ja na čelu Vlade, neće biti doveden u pitanje zbog dnevno-političkih interesa, niti će biti pod sjenkom samoljubljivih i umišljenih političara.

Želim da spomenem i projekat Jadransko-jonske autoceste, koja se – gle slučajnosti – baš na zahtjev ove Vlade našla u Deklaraciji sa ovogodišnjeg samita Evropska unija-Zapadni Balkan kao jedan od prioriteta Trans-evropske mreže, koja će se finansirati sredstvima Evropske Unije.

Dakle, razvojna strategija Vlade jasna je i javna – a reflektuje se i u strateškom dokumentu „Pravci razvoja Crne Gore do 2021. godine“, kao i u Programu ekonomskih reformi.

Ova Vlada bavi se suštinskim razvojnim pitanjima koja umnogome prevazilaze četvorogodišnji mandat. Takvo je i pitanje preostalih dionica autoputa Bar-Boljare, i pitanje pomenute Jadransko-jonske autoceste. Paralelno sa tim, radićemo na pitanjima podizanja kvaliteta javnih usluga u svim oblastima, ali i podsticanja naučno-istraživačke aktivnosti i mobilnosti mladih ljudi.

Zbog toga sam spreman da planove ove Vlade podijelimo i unaprijedimo kroz dijalog. I dobro je što je Socijaldemokratska partija ponovo tu, a vjerujem da će i preostale opozicione kolege uskoro ostvariti najave i pridružiti nam se na jedinom primjerenom mjestu za diskusije ove vrste.

Hvala vam.

Klub poslanika Bošnjačke stranke, koalicije „Shqiptaret te vendosur – Albanci odlučno“ – Forca, DUA i AA i Hrvatske građanske inicijative

Genci Nimanbegu

POSLANIČKO PITANJE

Kako Vlada Crne Gore i Vi cijenite rezultate koji su ostvareni implementacijom Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata? Koji su preliminarni zahtjevi koji su upućeni za legalizaciju objekata do roka od 15. jula 2018. godine? Kako ocjenjujete rad inspekcijskih organa od usvajanja Zakona do danas? Šta je uzrok da se divlja gradnja usvajanjem ovog zakona, krajem 2017. godine, ne da se nije zaustavila već je primila novi zamah?

Obrazloženje

Kod usvajanja novog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, u debati je rečeno da će se uvesti red u planiranju prostora, te da će Ministarstvo preuzimanjem inspekcija, zaustaviti divlju gradnju.

Iako i tada i sada sam na jasnim pozicijama da je to bio loš zakon, prevše abstraktan i teško primjenljiv, cijenim da je učinak tog zakona mali, dok je u sferi zaustavljanja divlje gradnje njegov učinak negativan čak i u odnosu na prethodni zakon.

Očekujem i pisani Odgovor.

ODGOVOR PREDsjedNIKA VLADE

Poštovani poslaniče Nimanbegu,

Zahvaljujem na postavljenom pitanju, jer ga doživljam kao priliku da u pravo vrijeme i na pravom mjestu razgovaramo o legalizaciji objekata, kao jednoj od najaktuelnijih tema ovih dana. Tome umnogome doprinosi činjenica da je 16. jula istekao rok za podnošenje zahtjeva u okviru ove zakonske mogućnosti, kako ste i sami konstatovali.

Dozvolite da prije svega nego dam odgovore na nekoliko aspekata Vašeg pitanja, podsjetim da se prije usvajanja Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata krajem 2017. godine, na relativno malom prostoru Crne Gore (teritorija od 13.812 km²) postojalo preko 600 različitih planskih dokumenata.

Novim Zakonom predviđeno je da sva započeta planska dokumentacija treba biti usvojena do 1. oktobra ove godine, nakon čega se obustavlja rad na njoj, budući da se pristupa izradi novog plana za teritoriju cijele Države, koji će biti izrađen u naredne tri godine.

Takođe, cjelokupni proces podrazumijeva neposredni angažman predstavnika lokalnih samouprava, od planiranja do revizije, što je snaženje njihove nadležnosti i uticaja u odnosu

na ranija rješenja. Istovremeno, u načelima Zakona našla se i obaveza usklađenosti svih planskih dokumenata sa potvrđenim međunarodnim sporazumima, deklaracijama i konvencijama, koje se odnose na oblast planiranja i uređenja prostora.

Imajući u vidu navedeno, nesporno je da je da smo se usvajanjem ovog Zakona približili međunarodnim standardima, a očigledno i evidentno doprinijeli racionalizaciji procedura u ovoj važnoj oblasti.

U vezi sa drugim pitanjem, podsjećam da je prema podacima Uprave za nekretnine na teritoriji Crne Gore izgrađeno oko 40.000 bespravnih objekata, dok prema podacima baziranim na studiji slučaja, a prema informacijama kojima raspolaže Ministarstvo održivog razvoja i turizma, ovaj broj je znatno veći i kreće se do 100.000 objekata, što se odnosi i na dogradnje i nadogradnje legalnih objekata.

Zbog toga je stupanjem na snagu Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata započet postupak legalizacije bespravnih objekata, kao jedan od najvažnijih procesa u okviru uređivanja ove oblasti.

Stoji činjenica da je u početku evidentiran mali broj podnijetih zahtjeva. Međutim, i pored određenih nedoumica i nejasnoća koje su pratile ovaj proces, pa i opstrukcija u posljednjih mjesec dana registrovan je značajan porast broja podnijetih zahtjeva za legalizaciju.

Procjenjuje se da je do isteka roka za legalizaciju bespravnih objekata, jedinicama lokalne samouprave podnijeto više desetina hiljada zahtjeva, što je veliki procenat posmatrano u svijetlu zvaničnog podatka Uprave za nekretnine od 40.000 registrovanih nelegalnih objekata, koji sam pomenuo. Najviše zahtjeva podnijeto je u Podgorici, Baru, Herceg Novom, Budvi i Ulcinju.

Što se tiče Vašeg trećeg pitanja – efikasnosti inspekcijskog nadzora, podsjećam da je cilj formiranja urbanističko-građevinske inspekcije bilo objedinjavanje poslova četiri inspekcije (zaštite prostora; urbanističke; građevinske; i dijela poslova komunalne inspekcije koji se odnosi na izgradnju privremenih i pomoćnih objekata) – čime se sprečava pojava sukoba nadležnosti i obezbjeđuje efikasno i centralizovano inspekcijsko djelovanje.

Kada su u pitanju postignuti rezultati, prema informacijama koje su mi dostavljene iz resora ministra Radulovića – u periodu od 01.01. do 01.07.2018. godine, postupajući po službenoj dužnosti, urbanističko-građevinska inspekcija izvršila je inspekcijski nadzor 801 objekta. Na osnovu utvrđenih nepravilnosti, a uz zapisnike, sačinjene fotoelaborate i ostalu prikupljenu dokumentaciju, donijeto je preko 300 rješenja koja već proizvode pravne posljedice. Dakle, upitna je Vaša ocjena da je učinak zakona u ovom segmentu – negativan!

U odnosu na Vaše četvrto interesovanje, odnosno konstataciju, koristim priliku da obavijestim da je orto foto snimanje Crne Gore na značajnom dijelu teritorije završeno. Time je ispunjen

jedan od preduslova za pravilno sprovođenje ciljeva zakona, koji otklanjaju svaku sumnju u sadržaj budućeg Plana generalne regulacije.

Radi pojašnjenja, orto foto snimak onemogućava legalizuju objekata koji obavljenim snimanjem nijesu evidentirani, te se samim tim isti neće naći u planskom dokumentu, već će se na te objekte će primijeniti zakonom propisane mjere.

Poštovani potpredsjedniče,

Da rezimiramo – Crna Gora nije privatna imovina nikog od nas da bismo kroz optiku kratkoročne politike, a ne struke, posmatrali ovo važno pitanje. Takođe želim i da se saglasimo sa ocjenom da je prostor veliko bogatstvo i rijedak razvojni potencijal naše zemlje.

Percepcija dijela javnosti, koja provijava i u Vašem obrazloženju, govori da ipak postoji veliki broj onih koji nijesu objektivnog stava i poimanja kad je u pitanju planiranje i uređenje prostora.

No, takvoj praksi se mora stati na kraj. Svaki vlasnik bespravnog objekata imao je mogućnost da pokrene postupak legalizacije i plaćanjem komunalnih naknada na rate, konačno riješi pravni status objekata, i uveća vrijednost svoje imovine.

Da ne bude pogrešne interpretacije, ponavljam ono što je posebno važno – sredstva koja budu prihodovana za te namjene biće usmjerena na poboljšanje uslova života baš na tim prostorima na kojima je izvršena legalizacija: od unapređenja komunalne infrastrukture do izgradnje nedostajućih objekata od društvenog značaja.

Dakle, guranje pod tepih ovog pitanja, i odstupanje od obaveza definisanih zakonom, iako politički vrlo oportuno, doprinijelo bi daljoj devastaciji prostora, što ni pod kojim okolnostima ne smijemo dopustiti! Kao odgovorni ljudi i političari, moramo prije svega nastojati da nastavimo sa dostizanjem boljih uslova života za svakog građanina.

Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata upravo ima za cilj da se svima omogući da pod jednakim uslovima, bez izuzetaka, ostvaruju svoja prava ali i ispunjavaju svoje obaveze prema Državi.

Da li postoje manjkavosti u primjeni, i da li će ih biti u budućnosti – volio bih da imam moć da predvidim. Ali ako me pitate: da li smo na pravom putu kada je u pitanju oblast planiranja prostora – siguran sam da jesmo, i uvjeren da će i vrijeme pred nama to dokazati.

A to potvrđuje i nekoliko desetina hiljada odgovornih građana Crne Gore koji su podnijeli zahtjev za legalizaciju bespravno sagrađenih objekata.

Zahvaljujem na pažnji!

Klub poslanika Socijaldemokrate Crne Gore i Liberalna partija Crne Gore

Miće Orlandić

POSLANIČKO PITANJE

Šta Vlada Crne Gore preduzima ili će preduzeti da se konačno učini izvjesnim izdavanje Enciklopedije Crne Gore i koliko je sredstava do sada utrošeno za tu namjenu?

Obrazloženje

Aktivnosti na izdavanju Enciklopedije Crne Gore traju skoro pedeset godina i držim da je napokon došlo vrijeme da se taj veoma važan posao za istoriju, kulturu i tradiciju Crne Gore konačno privede kraju. Država Crna Gora je u proteklih blizu pet decenija izdvajala ogromna sredstva da se taj projekat dovede do kraja za dobro Crne Gore i dobro svih njenih građana.

Ideja o pisanju Enciklopedije Crne Gore seže još od 1969. godine koja se organizaciono implementirala kroz formiranje Leksikografskog zavoda Crne Gore i preuzimanje tih poslova od strane Crnogorske i Dukljanske akademije nauka i umjetnosti. Gašenjem Leksikografskog zavoda Crne Gore i ogromnog truda koji su ljudi u njemu uložili na izradi Enciklopedije došli smo u situaciju da obje akademije nijesu završile ovaj veoma važan posao.

Koliko je do sada potrošeno novca za Enciklopediju i Alfabetar teško je izračunati ali je jako važno naglasiti da u cijelom ovom periodu nijesmo uspjeli završiti Enciklopediju. Uvjeran sam da je njena izrada i objavljivanje htjelo imati za posljedicu drugačije stanje naše društvene svijesti, državnog, nacionalnog i građanskog identiteta Crne Gore.

Molim vas da mi odgovor dostave i u pisanoj formi.

ODGOVOR PREDsjedNIKA VLADE

Uvaženi poslaniče Orlandiću,

Hvala Vam što ste sa dnevno-političkih interesovanja skrenuli pažnju na teme i pitanja koja doprinose očuvanju identiteta Crne Gore i civilizacijskog jezgra naše državne i društvene zajednice.

Rad na Enciklopediji Crne Gore započeo je, kako ste i sami kazali, u okviru tadašnjeg Leksikografskog zavoda, da bi nakon njegovog ukidanja 1991. godine, prešao u nadležnost Crnogorske akademije nauka i umjetnosti.

No, svjedoci smo i savremenici i određenih političkih okolnosti koje uvijek nijesu išle na ruku realizaciji ovog projekta, ali i onih koje su mu doprinosile dok je kroz burne društvene, političke i institucionalne promjene, poslednjih decenija, sazrijevala moderna i nezavisna Crna Gora.

Poštovani poslaniče,

Dozvolite da na samom početku podsjetim da je u periodu od 2001. do 2005. godine Dukljanska akademija nauka i umjetnosti radila na jednotomnoj bilingvalnoj Crnogorskoj enciklopediji. Posvećenim radom više desetina naučnih i kulturnih stvaralaca, u navedenom periodu prikupljeno je i obrađeno oko 600 enciklopedijskih jedinica, koje su objavljene u 54 broja tadašnjeg Crnogorskog književnog lista.

Ništa manji doprinos ideji očuvanja nacionalnog identiteta u sličnoj formi, dao je i Grafički zavod, kao stožer nacionalne naučne i kulturne misli, koji je svojevremeno izdao kapitalnu ediciju „Luča”. No, radi preciznog informisanja Vas i javnosti, u pripremi odgovora na Vaše pitanje zatražio sam i detaljnu informaciju o statusu realizacije ovog projekta od vremena kada je on prešao u nadležnost Crnogorske akademije nauka i umjetnosti.

Prema informacijama koje su mi dostavljene – još 1997. godine Skupština Crnogorske akademije nauka i umjetnosti usvojila je koncepciju buduće Enciklopedije. Planom rada predviđeno je da se ona štampa u tri toma. Urađeno je više verzija Opšteg azbučnika, azbučnika po strukama, kao i onog po tematskim oblastima i grupacijama.

Verzija Azbučnika prihvaćena od strane Uređivačkog odbora 1998. godine, stavljena je na uvid stručnoj i naučnoj javnosti, i ostala otvorena za dopune odrednica na osnovu utvrđenih kriterijuma.

Takođe, Zakonom o Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti iz 2012. godine, propisano je da Akademija „priprema Enciklopediju Crne Gore i druge nacionalne enciklopedije u oblasti nauka i umjetnosti”. Zbog toga je obrazovana Radna grupa koja je sačinila tekst nove Koncepcije Enciklopedije Crne Gore, a on je usvojen 13. marta 2015. godine.

Leksikografski centar Crnogorske akademije nauka i umjetnosti i Institut za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš“ u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova i Ministarstvom kulture, ove godine započeli su rad na tri projekta: Leksikonu diplomatije Crne Gore, Leksikonu likovnih umjetnika Crne Gore i Botaničkom leksikonu Crne Gore.

Prema utvrđenoj dinamici, u toku je izrada abecedara sva tri leksikona koji treba da budu pripremljeni do 1. oktobra tekuće godine, a očekuje se da do 2020. godine bude završeno pisanje članaka i leksikografsko uređivanje bogate naučne građe. Rad na leksikonima u funkciji je pripreme i prethodi izradi Enciklopedije Crne Gore, čime će se steći uslovi da se ovaj veoma važan posao za istoriju, kulturu i tradiciju Crne Gore konačno privede kraju.

Da ne ostane nedorečeno, nije moguće precizno utvrditi koliko je sredstava ukupno utrošeno na pomenutim projektima. Ovo iz razloga što je dio finansiran iz donacija, sopstvenih izvora i državnog budžeta. Novac je tokom gotovo tri decenije izdvajan u dinarima, njemačkim markama i na kraju, eurima. Ali njegov iznos sada nije ni presudan, već naša odlučnost da posao dovedemo do kraja!

Uvjeravam Vas da će Vlada Crne Gore, kako sam i kazao, podržati izradu pojedinačnih leksikona i nastaviti da podržava Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti kako bi se obezbijedio kontinuitet i uspjeh na ovom važnom državnom poslu. Dozvolite da kažem i da imamo odličnu saradnju sa Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti na ovom i na drugim pitanjima i to je primjer dobre saradnje Vlade sa institucijama koje baštine i snaže državu i njen nacionalni identitet.

Uvaženi poslaniče Orlandiću,

Pripremajući se za odgovor na Vaše pitanje, koje je vitalno za očuvanje našeg nacionalnog identiteta, podsjetio sam se na rezultate nedavnog istraživanja koje je sprovedeno za potrebe izrade prve Komunikacione strategije Vlade.

Ono je pokazalo da više od 2/3 građana Crne Gore smatra da je lojalnost državi jedno od najljepših osjećanja, a skoro 80% građana vjeruje da djecu u školama trebamo učiti da vole svoju zemlju. To je zapravo i najbolji pokazatelj koliko je u Crnoj Gori pitanje identiteta važno, kao i da je privrženost zemlji i njenoj istoriji uzvišena sužnost svakom našem građaninu.

Projekti poput Enciklopedije Crne Gore jednog dana predstavljace relikviju našeg nacionalnog identiteta, i pijetet vremenu i ljudima koji su doprinosili izgradnji današnje, moderne i evropske Crne Gore.

Koristim priliku da sa ovog mjesta pozovem ministre kulture, nauke i prosvjete, da na ovim pitanjima radimo predano i u kontinuitetu, koristeći bogato nasljeđe koje nam je ostavljeno. Takođe i bez odlaganja, jer je dio naše memorije u ljudima koji su ostavili

trag u izgradnji nacionalnog identiteta i kulture, i niko od nas nema pravo da bude inertan u ovoj inicijativi, koje su iskrene, prisutne i poznate Vladi.